

ایران در عصر ساسانیان

کتایون سوگلی مداین

پایان کاریز دگر د سوم آخرین امپراطور ساسانی

به دست اعراب

تهیه و تنظیم:

انتشارات امید فردا

عنوان و نام پدیدآور	:	ایران در عصر ساسانیان، کتایون سوگلی مداین پایان کار یزدگرد سوم آخرین امپراطور ساسانی به دست اعراب/ تهیه و تنظیم انتشارات امید فردا.
مشخصات نشر	:	تهران : امید فردا، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	:	۴۱۴ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۸۴۷۹-۰۲-۶
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
موضوع	:	یزدگرد ساسانی سوم، شاه ایران، - ۶۵۱م. -- داستان
موضوع	:	داستان‌های فارسی -- قرن ۱۴ th century ۲۰ Persian fiction -- داستان‌های تاریخی Historical fiction
موضوع	:	ایران -- تاریخ -- ساسانیان، ۲۲۶ - ۶۵۱م. Iran -- History -- Sassanids, ۲۲۶-۶۵۱
شناسه افزوده	:	انتشارات امید فردا
رده بندی کنگره	:	۸۳۳۲PIR
رده بندی دیویی	:	۶۲/۳۵۸
شماره کتابشناسی ملی	:	۹۶۶۰۶۶۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیبا

انتشارات امید فردا

ایران در عصر ساسانیان

کتایون سوگلی مداین

پایان کار یزدگرد سوم آخرین امپراطور ساسانی به دست اعراب

تهیه و تنظیم : انتشارات امید فردا

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۸۴۷۹-۰۲-۶

چاپ اول : ۱۴۰۳

شمارگان : ۵۰۰ نسخه

قیمت : ۴۲۰۰۰۰ تومان

نشانی : تهران - میدان انقلاب - ابتدای خ آزادی - ابتدای جمالزاده

جنوبی - کوچه دانشور - پلاک ۲ - واحد ۵

تلفکس : ۶۶۹۱۷۴۴۹ تلفن : ۶۶۹۱۳۵۶۸ - ۰۹۳۵۷۶۰۸۵۰۳

.....	۵۱۶
.....	۵۷۱
.....	۵۸۱
.....	۶۶۱
.....	۱۵۱
.....	۶۲۱
.....	۱۲۱
.....	۱۲۱
.....	۱۰۱
.....	۶۰۱
.....	۶۰۱
.....	۸۶
.....	۸۶
.....	۸۷
.....	۸۶
.....	۱۶
.....	۵۵
.....	۶۲
.....	۶۵
.....	۶۶
.....	۱۷
.....	۶

عاقبت شهروزان بخت	۴۱۴
به سوی سربلندی	۴۰۹
بیت الهیوم	۴۰۴
دومین روز نبرد	۳۹۵
اولین روز نبرد	۳۸۹
جاسوس به دام افتاد	۳۶۱
نامه رستم به برادرش	۳۴۷
ماهو در حضور عمر	۳۳۹
انقام یا مصیبت کشود؟	۳۳۲
خطر نزدیک می شود	۳۱۵
راز که آغاز آن به قیمت خون سرداری تمام شد	۳۰۷
دشمن دوست نماند	۲۹۵
وقتی که بخت بر میگردد	۱۸۱
جاسوسی غیر	۲۷۳
مقامات حمله به ایران	۲۶۷
ناب های مایه	۲۵۱
مقامات یکی جنگ تاریخ	۲۳۵
تصادف عجیب	۲۲۵

به بهانه پیشگفتار

یزدگرد سوم هم با آن که نواده‌ی خسرو پرویز و پسر شهریار بود، ظاهراً به سبب آن که مادرش زنگی بود، در آن سال‌های کشتار و هرج و مرج عهد شیرویه لایق کشتن به‌شمار نیامده بود و هرطور بود از سوءظن سایر مدعیان سلطنت درامان مانده بود؛ مع‌هذا وقتی او را در استخر فارس که وی در آن جا متواری‌گونه می‌زیست، به تخت نشاندند (۶۳۲ م) توافقی که در باب او بین نجبا روی داد، دروازه‌ی تیسفون و کاخ سلطنتی را بر روی وی گشوده و بدین‌گونه، کسی که می‌بایست آخرین پادشاه ساسانیان شمرده آید، مثل اولین پادشاه این سلسله از استخر که مهد نخستین این دولت بود طلوع کرد و این خود در آن سال‌های هرج و مرج و ترس و نومیدی مایه‌یی بود برای امیدهای خوش و فال‌های نیک. در بین کسانی هم که از وی حمایت کردند رستم فرخ هرمز بود، همان که آزر می‌دخت را به انتقام خون پدر از تخت به زیر کشیده بود. با جلوس او سایر شاهزادگان ضعیف که باز ممکن بود آلت دستی برای مخالفت با او شوند تسلیم هلاک شدند و کشمش‌های پایان‌ناپذیر نجبا باز مجالی داد تا در گوشه و کنار کشور زمزمه‌ی سرکشی پیدا آید. حکام غالب ولایات از تأدیه‌ی مالیات به خزانه‌ی تیسفون طفره می‌رفتند و مخصوصاً ولایات شرقی به علت دوری از پایتخت و مجاورت با طوایف مهاجم ترک و سکایی، در این ایام نسبت به تیسفون جز تابعیتی اسمی

شریکان قلمرو آنگره مینو تلقی نمی‌کرد و با طلوع خویش جبروت این خدایان را در لجه‌ی غروب ابدی غرق کرد. از آن پس آنچه در نقش «ملکان ملکا» به صورت «یک سکه» دست فرسود عام و خاص بود، در مقابل جبروت دسترس‌ناپذیر مالک‌الملک قرآنی در افول ابدی خویش همچون نقش پیشیز بی‌قدر گشت.

فرجام کار او تا حدی به پایا روزگار داریوش سوم هخامنشی شباهت یافت و گویی این یک شوخی تاریخی بود که دو داستان پرماجرایی خویش را تقریباً به یک گونه ختم کرد. حکام و مرزبانان ولایات هم که دیگر نظام وحدت و تمرکز ساسانی آنها را به همدیگر مربوط نمی‌داشت، هر یک جداگانه با اعراب جنگیدند یا کنار آمدند. فقط خاندان قارن توانست در طبرستان چیزی از دنیای باستانی را همچنان تا چندین نسل بعد، از دستبرد اعراب محفوظ نگه دارد. پیروز پسر یزدگرد و حتی نرسی نواده‌ی او هم هرچند اندک مدتی از جانب خاقان چین حمایت شدند، اعاده‌ی قدرت از دست‌رفته دیگر برایشان ممکن نشد. هر دو شاهزاده که یک چند با حمایت خاقان چین، در بین طخارها فرمانروایی اسمی مختصری داشتند سرانجام در چین مردند. تنها خاطره این آخرین سلطنت دنیای باستانی در تاریخ یزدگردی (ژوئن ۶۳۲)، که تقریباً سال جلوس او (۶۳۳) را نشان می‌دهد، همچنان در مراسم سنتی در نزد پارسیان و بقایای پیروان زرتشت باقی ماند.

(اقتباس از کتاب تاریخ مردم ایران قبل از اسلام)

دکتر عبدالحسین زرین کوب